

враховує процеси, які відбуваються на сучасному етапі розвитку світової спільноти.

Список використаних джерел :

1. Нерсесянц В.С. Процессы универсализации права и государства в глобализирующемся мире // Государство и право. - 2005. - № 5. - С. 38-47.
2. Шемшученко Ю. С. Теоретические проблемы гармонизации законодательства Украины с европейским правом / Ю. С. Шемшученко // Проблемы гармонизации законодательства Украины и стран Европы / под общ. ред. Е. Б. Кубко, В. В. Цветкова. - К. : Юриком Интер, 2003. - С. 35[^]-0.
3. Бірюков Р.М. Національна правова система в умовах глобалізації (основні напрямки трансформації). / авт.реф. канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 / Р.М. Бірюков - Одеса, 2011. - 20 с.
4. Тимченко С.М. Глобалізація і право: напрями впливу і тенденції розвитку / С.М. Тимченко, Л.Г. Удовика // Вісник Запорізького національного університету. - №1. - 2009. - С. 14-17.
5. Систематизация законодательства / Под ред. А.С. Пиголкина. - Спб.: Юрид. центр Пресс. - 2013. - 380 с.

Рішення та висновки Конституційного Суду України та їх місце в системі джерел конституційного права України

Шапаренко К.В., студент 6МК-1А курсу ННІЗН НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Демиденко В.О.*

В сучасній юридичній науці проблема місця і ролі рішень Конституційного Суду України в системі джерел права України не привернула належної уваги [3, с.46]. Досі залишається дискусійним питання стосовно віднесення актів Конституційного Суду України до джерел національного права. З цього приводу в теорії права склалися дві діаметрально протилежні точки зору - ряд дослідників вважають, що рішення Конституційного Суду не є джерелами права, інші ж вчені стверджують, що Конституційний Суд є нормотворчим органом, тому його рішення є джерелами права. Серед прихильників першої позиції виокремимо В.В. Вандишева, який зазначав, що рішення Конституційного Суду «не створюють нових правових норм» [1, с.21]. Але більшість сучасних український вчених підтримують другу позицію, відповідно до якої рішення Конституційного Суду України відносяться до джерел права, що підтверджується і реаліями правової дійсності. Є.П. Євграфова з цього приводу зазначає, що «рішення та висновки, ухвалені Конституційним Судом України, є складовою системи національного законодавства, а отже, - носієм права в смислі законоутворюючого фактора» [3, с.46]. Р.Б.Тополевський у своїй дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук робить висновок про включення рішень, що приймаються в результаті конституційного тлумачення і містять правові позиції до системи юридичних джерел права України [5, с.11]. Д.Ю. Хорошковська також зазначає про включення рішень Конституційного Суду України до системи джерел права України [7, с.9]. Особливе місце Конституційного Суду України в системі органів державної влади породжує багато запитань і проблем теоретичного і практичного характеру, пов'язаного з організацією і діяльністю єдиного органу конституційної юрисдикції, юридичною силою актів, які приймає Конституційний Суд, неможливість їх оскаржити, виконанням рішень органу конституційного контролю. Питання юридичної природи актів Конституційного Суду України є актуальною і потребує теоретичного дослідження та законодавчого вдосконалення.

Метою моєї доповіді є спроба проаналізувати правову природу актів Конституційного Суду України та можливість визнання рішень Конституційного Суду джерелами права України. Відповідно до Конституції України є два основних види актів органу конституційної юрисдикції: 1) рішення - їх Конституційний Суд України ухвалює з питань конституційності законів та

інших правових актів та офіційного тлумачення Конституції України та законів України (ст. 150); 2) висновки - їх Конституційний Суд України дає у справах щодо відповідності Конституції України чинних міжнародних договорів України або тих міжнародних договорів, що вносяться до Верховної Ради України для надання згоди на їх обов'язковість, а також щодо додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту (ст. 151) [8].

Усі рішення Конституційного Суду України, як вже зазначалося, поділяються на два типи: 1) рішення, якими визнаються неконституційними нормативно-правові акти; 2) рішення з питань офіційного тлумачення Конституції і законів України.

Ухвалюючи рішення про визнання законів, інших правових актів або їх окремих положень неконституційними, Конституційний Суд України у такий спосіб вносить у чинне законодавство суттєві зміни (таким чином вносяться зміни в раніше прийнятні нормативно-правові акти або скасовуються чинні норми), у зв'язку з чим у літературі така діяльність Конституційного Суду знайшла відображення у термінах «негативна», «скасовуюча», «негаторна» функції Конституційного Суду (М.В. Вітрук).

З приводу рішень Конституційного Суду України про визнання неконституційними тих чи інших правових актів Є.П. Євграфова висловлює думку, що на сьогодні вони становлять біля 70% діяльності органу конституційної юрисдикції [3, с.49-50].

У главі восьмій Закону України «Про Конституційний Суд України» передбачено види актів, які приймаються в конституційному судочинстві. У ст. 50 Закону передбачено прийняття процесуальних ухвал про відкриття провадження та про відмову у відкритті провадження у справі. Види актів Конституційного Суду визначаються також Регламентом КСУ у параграфі 54. Залежно від питань, що вирішуються на пленарному засіданні КСУ, акти суду поділяються на процесуальні (щодо розгляду справ і вирішення конституційних спорів по суті) та не процесуальні (які не стосуються розгляду справ). Процесуальними актами КСУ є ухвали (в тому числі протокольні), рішення, висновки. Крім того, орган конституційної юрисдикції приймає рішення з організаційних питань внутрішньої діяльності КСУ: про затвердження Регламенту, положення про секретаріат, постійні комісії, про утворення Колегії суддів КСУ, про припинення повноважень судді, про дострокове звільнення з посади Голови КСУ, його заступників, та ін. Рішення Конституційного Суду приймаються в особливому процесуальному порядку.

Відповідно до ст. 63 Закону «Про Конституційний Суд України» - рішення приймаються, висновки даються Конституційним Судом поіменним голосуванням шляхом опитування суддів. Судді не мають права утримуватися від голосування. Рішення і висновки Конституційного Суду України мотивуються письмово, підписуються окремо суддями, які голосували за їх прийняття і які голосували проти їх прийняття та оприлюднюються. Вони є остаточними і не підлягають оскарженню [5].

Таким чином, рішення Конституційного Суду України мають загальнообов'язковий характер, ухвалюються за особливою процедурою розгляду справ, і в якому встановлюється зміст правового акту, що є предметом конституційного контролю та здійснюється тлумачення Конституції і законів України.

Рішення, які приймає Конституційний Суд України, є обов'язковими до виконання на території України, остаточними і не можуть бути оскаржені. За невиконання настає Конституційно правова відповідальність, яка в тому числі може передбачати кримінальну відповідальність.

На мою думку, рішення та висновки Конституційного Суду України виконують правотворчу функцію і встановлюють правила, що регулюють суспільні відносини. Вони є джерелами національного права з таких підстав: містять норми права; мають формально-визначений характер виразу і закріплення; є самодостатніми; регулюють суспільні відносини; виносяться ім'ям України; є остаточними; обов'язковими на всій території України та для всіх органів державної влади, посадових осіб і громадян; підлягають опублікуванню в офіційних виданнях; мають юридичну силу вищу ніж міжнародні договори та закони, тобто є «підконституційними».

Євроінтеграція: суть та перспективи для України

Шевченко Я.А., слухач 5-В курсу факультету підготовки спеціалістів-правознавців ННІЗН НАВС

Євроінтеграційні прагнення України стали невід'ємними реаліями політичного сьогодення. Європейські орієнтири набули практичного втілення у низці рішень та дій як української держави, так і офіційних органів Євросоюзу. Проте, за масовим оволодінням європейською фразеологією нерідко криється вельми неглибоке розуміння механізмів реалізації такого амбіційного завдання. Процес зводиться до плану формальних процедур, які мають бути виконані. Це робить стратегію європейської інтеграції негнучкою та фрагментарною, призводить до втрати послідовності та ефективності цієї стратегії. Поширення політичних спекуляцій, в основі яких знаходяться не обґрунтовані практичні розрахунки, а упереджене ставлення до окремих векторів зовнішнього розвитку, дезорієнтує ключових партнерів України та стримує розвиток взаємовигідної співпраці [1, с. 29].

На сьогодні основними напрямками співробітництва між Україною та ЄС є енергетика, торгівля та інвестиції, юстиція та внутрішні справи, наближення законодавства України до законодавства Євросоюзу, охорона навколишнього середовища, транспортна сфера, транскордонне співробітництво, співпраця у сфері науки, технологій та космосу.

Процес міжнародної економічної інтеграції України має певні особливості:

- по-перше, наша держава ще не визначилась повною мірою з основними напрямками і механізмом структурної перебудови економіки. Критерії цього процесу повинні вироблятися з врахуванням особливостей розвитку світової системи господарювання, а також реальних можливостей і напрямів інтегрування до неї України.

- по-друге, дуже гостро стоять питання як безпеки у сфері зовнішньоекономічних відносин, так і взагалі економічної безпеки, які необхідно вирішувати з позицій активного конкурентного протистояння на світовому ринку.

- по-третє, існують певні суперечності регіонального характеру, усунення яких можливе тільки на довгострокових договірних засадах, шляхом активного включення до інтеграційних процесів з визначенням глобальних національних пріоритетів та їх збалансуванням з іншими, що існують у світовому економічному просторі.

- по-четверте, спроби активного спілкування та діалогу з міжнародними фінансовими інститутами - як гарантами входження України до світового ринку і оновлення економіки - поки що спричиняють неадекватну реакцію широких кіл української громадськості, оскільки досі чітко не визначено орієнтири нашої